
MAIN FUNCTIONS OF MILITARY SPORTS COMPLEX IN SERVICEMEN FITNESS

MYKHAYLOV Volodymyr

Lviv State Institute of Physical Culture

Abstract. The main functions of Military Sports Complex were determined. Their importance in servicemen fitness was set.

Key words: Functions, Military Sports Complex.

ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ ЗБРОЙНИХ СИЛ ПІВНІЧНОАТЛАНТИЧНОГО АЛЬЯНСУ В УДОСКОНАЛЕННІ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

О.М. ЛОЙКО

*Львівський військовий орден Червоної Зірки інститут імені Гетьмана Петра
Сагайдачного Національного університету "Львівська політехніка"*

Постановка проблеми. Сучасна геополітична ситуація позначається зростанням нових видів небезпеки, що періодично реалізується у вигляді військових конфліктів та актів міжнародного тероризму. Сьогодні є безперечним та гарантування самозбереження та прогресивного розвитку будь-якої країни неможливо без захисту власних національних інтересів, у тому числі і у військовій сфері. Виходить з того, що однією з найважливіших гарантій її суверенного розвитку формування та підтримка системи колективної безпеки в європейському трансатлантичному просторі, розвиток кооперації у політичній, економічній, гуманітарній, інформаційній та військовій сферах.

Загальні політичні процеси на європейському континенті спричинили докорінний перегляд системи національної безпеки України, який логічно трансформувало державне рішення щодо євроатлантичної інтеграції. Цей курс держави, визначений стратегією України щодо НАТО, максимально конкретизує завдання повномасштабного реформування Збройних Сил України.

У рамках удосконалення системи національної безпеки Україна здійснює реформування власних Збройних Сил для підвищення здатності особового складу виконувати покладені на них завдання в будь-яких умовах. За своїм характером, складом, системою управління, навчання й підготовки вони мають наблизитися до стандартів Збройних Сил держав – членів НАТО.

З огляду на євроатлантичні прагнення, Україні необхідно привести свої Збройні Сили до норм, розроблених країнами НАТО, а це вимагає максимального використання

досвіду провідних країн, які здійснили оборонне реформування і продовжують цей процес на постійній основі. При цьому повинні повністю зберігатися національні особливості військового вишколу.

Боездатність військ багато в чому залежить від рівня бойової підготовленості кожного військовослужбовця. Невід'ємною складовою бойової підготовки є фізична підготовка. В концепції виховної роботи у Збройних Силах України, затвердженої Указом Президента України від 4 вересня 1998 року №981/98, фізична підготовка, на відміну від інших навчальних предметів, є загальновійськовою дисципліною і тісно пов'язана з процесом професійного становлення військовослужбовця, сприяє виконанню специфічних завдань бойової підготовки, що має враховуватися під час підготовки військового професіонала. У різні періоди розбудови закордонних професійних армій ставлення до організації фізичної підготовки військовослужбовців було неоднозначним. Безумовно, вивчення й аналіз історичного досвіду організації фізичної підготовки в провідних арміях світу в період переходу їх на контрактну (професійну) основу дозволить вдосконалити систему фізичної підготовки в рамках національної концепції будівництва професійних Збройних Сил України.

Аналіз матеріалів, присвячених розвитку фізичної підготовки у Збройних силах України переконливо свідчить про те, що переважна частина вітчизняних дослідників звернула свою увагу на вдосконаленні існуючої системи фізичної підготовки військовослужбовців [2,3,7]. Разом з тим можна констатувати відсутність спеціалізуючих праць, які присвячені вивченню позитивного досвіду організації фізичної підготовки у професійних арміях провідних країн світу.

Метою нашого дослідження є вивчення історичного шляху та сучасної організації фізичної підготовки в збройних силах США, Англії, Франції.

В арміях цих країн, що перейшли на професійну основу, немає єдиної концепції фізичної підготовки, однакових поглядів на її цільову спрямованість і засоби здійснення. Водночас країни, які входять до блоку НАТО, діють за загальною блоковою доктриною, яка ґрунтується на єдиних вимогах до військ і тим самим обумовлює наявність тенденцій до зближення поглядів на зміст і організацію бойової і фізичної підготовки [1].

Прийнята в 50-ті роки у Збройних силах США, а потім в інших країнах НАТО, концепція фізичної придатності була спрямована на розвиток у військовослужбовців певних якостей, які забезпечували б цілісне засвоєння воєнно-прикладної діяльності. Тому планувалось, що доведення рухових якостей до рівня вимог сучасного бою і формування прикладних рухових навичок буде здійснюватися за рахунок військово-професійної діяльності в процесі бойової підготовки. Бойові дії у Кореї і В'єтнамі, в яких війська американські війська зазнали значних втрат, виявили недосконалість цієї концепції.

На початку 70-х років у США була розроблена нова концепція фізичної підготовки, спрямована на попередній розвиток в особового складу рухових і психічних якостей військово-прикладних навичок, які забезпечують виконання бойових завдань у екстремальних, в тому числі й екстремальних, умовах.

У 1973 році була проведена реорганізація системи фізичної підготовки в армії США у відповідності до нової концепції. Згодом в інших країнах, які входили до блоку НАТО, було переглянуто підходи до організації фізичної підготовки: в Англії – у 1974 році, у Франції – в 1975 році. При цьому англійські військовики, певною мірою, взяли американські погляди, а французькі – розробили власну оригінальну систему

фізичної підготовки військ, яка ґрунтувалася, головним чином, на загальних методах засобах спортивного тренування.

Концепція фізичної підготовки, яка прийнята сьогодні в збройних силах США та Англії спрямована на забезпечення готовності військ діяти в будь-який час у складних умовах, при значних фізичних навантаженнях і психічних напружень. Для її здійснення передбачається переважне використання засобів і методів військово-прикладної підготовки. Традиційні засоби фізичної підготовки виконують при цьому додаткову функцію. Така спрямованість фізичної підготовки військ може бути названа „військово-прикладною”, з характерним для неї прагненням змодельювати реальні бойові навантаження. Для визначення обсягу навантаження на заняттях фізичної підготовки, наприклад, використовується наступний стандарт: марш-кідок на 5 км, обладнання індивідуального окопу, перенесення вантажу 50 футів (23 кг на 50 м) переповзання на 75 м і восьми разове прискорення на 75 м [4,5].

Принципи моделювання навантажень передбачають також періодичне створення екстремальних ситуацій, які готують особовий склад долати граничні за рівнем психічної та фізичні навантаження. З цією метою в арміях США і Англії практикуються переходи по складнопересічній місцевості, пустелях, болотах, в негоду і з великою вагою якої значно перевищує звичну. Доведення солдат до повного виснаження вважається дуже дієвим засобом розвитку витривалості, фізичного й психічного загартування.

Іншу позицію у цьому відношенні займають командування і спеціалісти Збройних сил Франції. На їх думку, прогнозування і моделювання реальних бойових навантажень на заняттях з фізичної підготовки є ненадійним і недоцільним, оскільки надмірна інтенсивність може завдати шкоди здоров'ю військовослужбовців і сформувати у них негативне ставлення до самих занять.

Головним компонентом фізичної готовності французи вважають здатність військовослужбовців до повної мобілізації духовних і фізичних сил при виконанні конкретних завдань. Основним засобом формування такої здатності, з їх точки зору, є систематичні спортивні тренування та участь у змаганнях. Регулярні заняття будь-яким видом спорту створюють стимул для досягнення найвищих результатів, чого не можна досягти звичайними засобами фізичної підготовки. Переважне використання засобів і методів спорту у Збройних силах Франції дає підставу назвати їх спрямування фізичної підготовки „спортивним”.

Удосконалення фізичної підготовки військ в арміях провідних країн досягається різними шляхами:

- збільшенням службового часу, що відводиться на фізичну підготовку (в арміях США і ВМС США – до 8 годин на тиждень);
- використання позаслужбового часу для різноманітних оздоровчих і спортивних програм (програма „Біг заради життя”, „Програма президентських винагород”);
- матеріальним заохоченням (США, Англія) або через винагороду за досягнення у спорті (Франція);
- удосконаленням системи планування фізичної підготовки в армії США (збереженні ліміту часу (3 години на тиждень), додатково від 15 до 45 хвилин щоденно);
- виділенням пріоритетних військово-прикладних вправ (рукопашного бою) у Франції, курсу „амфібійної” підготовки у США та інших).

- використанням сучасних методів спортивного тренування (колового, інтервального тощо);
- удосконаленням матеріальної бази (наприклад у Франції особовому складу збройних сил для занять фізичною підготовкою на пільгових умовах спеціальною державною постановою надаються всі державні і більшість приватних спортивних споруд);
- посиленням вимог і ускладненням контрольних нормативів та умов їх виконання. Так, у США нормативи підвищуються головним чином у вправах, які спрямовані на розвиток загальної і силової витривалості за рахунок збільшення дистанції і кількості повторень. До того ж у всіх провідних арміях НАТО розроблена система оцінок, яка стимулює підвищення результатів фізичної підготовки.

В організації фізичної підготовки військ за останнє десятиріччя відбувався процес уніфікації, котрий здійснюється як всередині збройних сил окремих країн, так і в блоці НАТО в цілому. Основним засобом уніфікації фізичної підготовки служить спорт. Спеціальні спортивні змагання, які проводяться за єдиними правилами, сприяють впровадженню єдиних вимог щодо змісту та організації фізичної підготовки, особливо в тих країнах, в яких фізична підготовка ґрунтується на спорті (Франція).

Велику роль в уніфікації фізичної підготовки відіграють спортивні заходи, які проводяться в рамках регіональних сил НАТО: чемпіонати союзу мобільних сил в Європі; змагання на приз Північноєвропейського командування НАТО та інші.

Тенденція до уніфікації проявляється також у змісті контрольних нормативів фізичної підготовки. Наприклад, в армії США замість семи різних тестів, які застосовували раніше для визначення фізичної придатності військовослужбовців, розроблено єдиний армійський тест, до якого за змістом наближені тести ВВС і АМС. Аналогічна тенденція має місце у збройних силах Франції. Водночас зазначається зворотний процес – спеціалізація програм і контрольних тестів з фізичної підготовки. У сухопутних військах США розробляються спеціальні вимоги до фізичної підготовки військовослужбовців кожної з основних військових спеціальностей [6].

Має місце уніфікація засобів і методів фізичної підготовки військовослужбовців. Статут з фізичної підготовки жінок армії США FM 35-20 1965 року скасовано і змагання з ними проводяться так само, як і з чоловіками, за дещо зниженими нормативами.

Підвищення військової прикладності фізичної підготовки провідних країн здійснюється за рахунок збільшення у програмах кількості військово-прикладних вправ і спеціальних комплексів. У більшості випадків, ці комплекси розглядаються як самостійні розділи фізичної підготовки і для їх виконання спеціально відводиться час. Так, курс "Фізичної" підготовки в корпусі морської піхоти і сухопутних військах США триває протягом тижня, а курс диверсійно-розвідувальної підготовки в армії США триває протягом 3 тижнів на базі спеціальних навчальних центрів.

Удосконалення прикладного характеру фізичної підготовки спирається на особливу увагу до розвитку найбільш важливих у військовій справі рухових і вольових якостей: витривалості, сили, самовладання, агресивності, сміливості, злагоженості і витривалості. Для цього застосовуються комплекси вправ і види спорту (командні та індивідуальні), які пов'язані з небезпекою та ризиком, як-то: військові багатоборства, стрільба, парашутний спорт, альпінізм та інші.

У сучасній фізичній підготовці військовослужбовців армій провідних країн місце посилення психологічної спрямованості. У керівних документах і публікаціях простежується тісний зв'язок і взаємозалежність фізичної і психологічної підготовки. Обидва види проводяться, як правило, разом. Проте фізична підготовка розглядається як один із найважливіших компонентів повної бойової готовності особового складу, як базовий фактор для реалізації всіх інших аспектів готовності військ. Найбільш важливими компонентами фізичної готовності військовослужбовців вважаються: сила, силова і загальна витривалість, військово-прикладні рухові якості а також вольові якості.

Тенденції інтенсифікації, уніфікації та вдосконалення військово-прикладної спрямованості фізичної підготовки військ, які намітилися у 70-ті роки, в наш час зберігаються, посилюються і виявляються у різній мірі та в різноманітних формах залежно від конкретних умов кожної країни.

Висновки

Таким чином, фізична підготовка посідає важливе місце у системі бойової морально-психологічної підготовки особового складу провідних армій, які переходять на професійну основу. Вимоги та різниця в організаційних засадах і змісті фізичної підготовки професійних армій визначаються військовими доктринами, концепціями бойового застосування збройних сил і способами ведення бойових дій. У розв'язанні системи фізичної підготовки збройних сил провідних армій прослідковується тенденція до інтенсифікації та уніфікації, посилення військово-прикладної і психологічної спрямованості.

У зв'язку із переходом до комплектування Збройних Сил України на контрактній основі з урахуванням досвіду збройних сил провідних армій необхідно сформувати нову систему фізичної підготовки, яка здатна забезпечити високий рівень боєздатності професійної армії.

Література:

1. Актуальные проблемы теории и практики физической подготовки военнослужащих. Учебное пособие под ред. проф. В.В.Миронова. – СПб: ВИФК, 2002. – С.94-100.
2. Іванов В.І. Фізична підготовка в системі військово-професійного навчання: педагогічна проблема //Наука і оборона. - 2001. – №1.– С.47-49.
3. Стешенко П.О. Методологічні основи фізичного виховання та самовиховання майбутніх офіцерів Збройних Сил України //Педагогіка, психологія та фізична біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2000. – №2. – С.3-8.
4. Физическая подготовка в военно-учебных заведениях Соединенных Штатов Америки. Обзор. – СПб: ВИФК, 1995.– 42 с.
5. Физическая подготовка в вооруженных силах стран НАТО. Учебно-методическое пособие под ред. В.Г.Бабкина. – СПб: ВИФК, 1999. – 179 с.
6. Физическая подготовка в иностранных армиях. Учебное пособие. СПб: ВИФК, 1997. – 32 с.
7. Финогенов Ю. Професіоналізація Збройних сил України і деякі питання перебудови системи фізичної підготовки військовослужбовців // Фізична підготовка військовослужбовців: Матеріали відкритої науково-методичної конференції „Фізична підготовка військовослужбовців”. – К, 2003.– С. 40-45.

ВИКОРИСТАННЯ ДОСВІДУ ЗБРОЙНИХ СИЛ
ПІВНІЧНОАТЛАНТИЧНОГО АЛЬЯНСУ В УДОСКОНАЛЕННІ
СИСТЕМИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

О.М. ЛОЙКО

*Львівський військовий орден Червоної Зірки інститут імені Гетьмана Петра
Сагайдачного Національного університету "Львівська політехніка"*

Анотація. У статті розглянуто досвід створення та шляхи удосконалення системи фізичної підготовки в збройних силах країн Північноатлантичного альянсу протягом останніх 50-ти років.

Ключові слова: система національної безпеки України, Збройні Сили, фізична підготовка військовослужбовців.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ОПЫТА ВООРУЖЕННЫХ СИЛ
СЕВЕРОАТЛАНТИЧЕСКОГО АЛЬЯНСА В УСОВЕРШЕНСТВОВАНИИ
СИСТЕМЫ ФИЗИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ В ВООРУЖЕННЫХ СИЛАХ
УКРАИНЫ

О.М. ЛОЙКО

*Львовский военный орден Красной Звезды институт имени Гетьмана Петра
Сагайдачного Национального университета "Львовская политехника"*

Аннотация. В статье рассмотрен опыт создания и пути совершенствования системы физической подготовки в вооруженных силах стран Североатлантического альянса на протяжении последних 50-ти лет.

Ключевые слова: система национальной безопасности Украины, Вооруженные Силы, физическая подготовка военнослужащих.

USE OF EXPERIENCE OF MILITARY POWERS
OF PIVNICHNOATLANTICHNOGO ALLIANCE IN THE IMPROVEMENT
OF THE SYSTEM OF PHYSICAL PREPARATION IN MILITARY POWERS
OF UKRAINE

O.M. LOYCO

*military order of Red Star institute of name of Hetman Peter of the Sagaydachnogo National
university "Lvov politehnica"*

Abstract. In the article the experience of creation and ways of perfection of physical training in the NATO member countries' armed forces during the last 50 years is considered.

Key words: system of national safety of Ukraine, Military Powers, physical preparation of
